

Samferdselsdepartementet
Postboks 8010 DEP
0030 OSLO

Høringsuttalelse fra Færder kommune - forskrift om fartsgrenser i sjøen

Færder kommune har en stor skjærgård og marin nasjonalpark, og ligger sentralt plassert i et av landets mest benyttede båtutfartsområder. Spørsmål knyttet til sikkerhet på sjøen, opplevelsesmuligheter for båtfolk og hensynet til naturmiljøet, er derfor helt sentrale.

Arbeidsgruppens rapport, som danner grunnlaget for den foreslåtte forskriften, vurderes som en grundig og oppdatert gjennomgang av problemstillinger knyttet til fart på sjøen.

Færder kommune ser i utgangspunktet positivt på at Samferdselsdepartementet har utarbeidet et forslag om generell fartsgrense for fritidsfartøy langs hele kysten. Kommunen er enig i at fartsgrensen bør være 5 knop 100 meter fra land, som foreslått. Dette sammenfaller for øvrig med hovedregelen i gjeldende lokale fartsforskrift.

Det legges opp til at den sentrale fartsforskriften etter §7 suppleres og tilpasses lokale forhold gjennom lokale fartsforskrifter etter § 8. Samtidig oppfordres kommunene til å avveie hensyn til sikkerhet og miljø mot enkelt, enhetlig og tilgjengelig regelverk på sjøen når man eventuelt innfører slike lokale forskrifter. Færder kommune er enig i at denne avveiningen er viktig. Samtidig vil det i noen tilfeller være behov for lokale tilpasninger som isolert sett gir et mer komplekst regelverk, men som likevel oppfattes som helt nødvendig.

Forslag til ny generell fartsforskrift for fritidsbåter vil føre til opphevelse av den lokale forskriften for Færder kommune. Dette vil føre til endringer i sund som er noe bredere enn at de omfattes av 100-metersregelen, og hvor det i dagens forskrift er innført 5-knops fartsgrense. Konkret vil forslaget oppheve 5-knopsregelen utenfor 100-meterssonen fra land i Vrengensundet, hvor Færder kommune sin forskrift har 5 knop i hele sundet vest for Gryteskjær. Det vil også bli endring mellom Tenvik og Håøya der hvor sundet er mer enn 200 meter bredt.

Videre vil forslaget føre til endringer i sjøområdene i Færder kommune mellom 100-metersonene og de ytterste holmer og skjær. I disse åpne områdene har dagens lokale fartsforskrift en generell fartsgrense på 30 knop, mens departementets forslag innebærer at det ikke innføres sentrale fartsbestemmelser utenfor 100-meterssonene.

Samtidig omfattes betydelige deler av sjøområdet i Færder kommune av hoved- og bileder. I disse områdene har ikke kommunen anledning til å fastsette lokale fartsgrenser etter havne- og farvannsloven § 8, og dermed «gjeninnføre» dagens lokale fartsgrenser, eventuelt vedta andre fartsgrenser. Det vil generelt sett også skape svært uoversiktlige forhold hvis kommunen skal etablere lokale fartsgrenser i eget sjøområde, uten at tilsvarende etableres i hoved- og biledene. Færder kommune vil derfor sterkt understreke betydningen av et samarbeid med Kystverket i hoved- og biledene, jf. kap. 5.7.5, siste avsnitt. Kommunen forutsetter videre at Kystverket etter oppheving av den lokale fartsforskriften vil bidra til gjeninnføring av fartsgrensene i Vrengen og ved Tenvik/Håøya, og også til etablering av nye 5-knopssoner og andre fartsgrenser ved behov, gjennom samarbeid med kommunen ved fastsetting av regler etter § 7.

Erfaringene fra Færder skjærgård er at mange fritidsfartøyer bryter fartsgrensene nær land. Det er behov for et betydelig styrket oppsyn for å ivareta sikkerheten for myke trafikanter og beskyttelse av naturmiljøet. Færder kommune ber derfor om at det igangsettes et målrettet arbeid for å finne gode løsninger for å styrke oppsynet i sjøområder med stor trafikk av fritidsfartøyer. Dette vil også komme nyttetrafikken til gode.

Kommunen er enig i arbeidsgruppens vurdering av at det ikke er behov for å fastsette en generell fartsgrense for næringsfartøy, basert på kunnskapsgrunnlaget om årsaker til ulykker med næringsfartøy som foreligger i rapporten.

Kommunen er videre enig i at bestemmelsene om krav til aktsomhet (§ 3 i forslaget) og ferdsel ved badeplasser (§ 4 i forslaget), bør videreføres i den nye forskriften.

Færder kommune vurderer det som lite aktuelt å innføre lokale fartsgrenser i perioden mellom innføring av ny sentral fartsforskrift 01.01.2021 og oppheving av lokale fartsforskrifter 01.06.2021, på grunn av hoved- og biledsproblematikken. Videre vil innføring av den generelle 5-knops grensen i 100-meterssonen ikke endre dagens situasjon i denne sonen, siden kommunen allerede har en slik regel. Færder kommune har derfor ingen merknader til de foreslåtte tidspunktene.

Med hilsen

Mona Bjune
Leder/virksomhetsleder

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Vedlegg:

Forskrift om fartsgrenser i sjøen - høringsuttalelse fra Færder kommune(588106)
Kart farleder og fartsgrenser i sjø(563453)

Kopi til:
Margrethe Løgavlen

Saksbehandler: Mona Bjune
Telefon:
Drift og anlegg

Forskrift om fartsgrenser i sjøen - høringsuttalelse fra Færder kommune

Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Hovedutvalg for kommunalteknikk	28.10.2020	316/20

Kommunedirektørens innstilling

1. Forslaget til høringsuttalelse vedtas og oversendes Samferdselsdepartementet.

Hovedutvalg for kommunalteknikk 28.10.2020:

Behandling:

Protokolltilførsel fra T. Kalheim (FRSV)

I oppfølging av denne saken utarbeides det en lokal forskrift som ivaretar spesielle områder i Færders skjærgård.

K. Lie (Ap) fremmet følgende forslag til endring av kommunedirektørens 4.siste avsnitt under konklusjon i saksfremlegget til følgende:

Erfaringene fra Færder skjærgård er at mange fritidsfartøyer bryter fartsgrensene nær land. Det er behov for et betydelig styrket oppsyn for å ivareta sikkerheten for myke trafikanter og beskyttelse av naturmiljøet. Færder kommune ber derfor om at det igangsettes et målrettet arbeid for å finne gode løsninger for å styrke oppsynet i sjøområder med stor trafikk av fritidsfartøyer. Dette vil også komme nyttetrafikken til gode.

Votering

K. Lies forslag til endring av det 4. siste avsnitt under konklusjon i saksfremlegget enstemmig vedtatt.
Kommunedirektørens innstilling med endring enstemmig vedtatt.

HFK- 316/20 Vedtak:

1. Forslaget til høringsuttalelse vedtas med endring i det 4. siste avsnitt under konklusjon i saksfremlegget og oversendes Samferdselsdepartementet.

Protokolltilførsel fra T. Kalheim (FRSV)

I oppfølging av denne saken utarbeides det en lokal forskrift som ivaretar spesielle områder i Færders skjærgård.

Vedlegg:

Høringsnotat - Rapport fra arbeidsgruppe(1944966)(535235)

Kart farleder og fartsgrenser i sjø

Tegninger/øvrige saksdokumenter er tilgjengelige på kommunens hjemmeside.

Kortversjon

En arbeidsgruppe opprettet av Samferdselsdepartementet har utredet behovet for fartsforskrifter for fritidsfartøy og næringsfartøy. Arbeidsgruppens rapport inneholder en bred gjennomgang av spørsmål knyttet til fart på sjøen, og et konkret forslag til ny forskrift med hjemmel i havne- og farvannsloven § 7. Departementet har nå sendt forslag til forskrift om fartsgrenser til sjøs på høring.

Forslaget omfatter 1) En generell aktsomhetsbestemmelse og generelle bestemmelser om ferdsel ved badeplasser, og 2) En generell fartsgrense på 5 knop 100 meter fra land. Forskriften foreslås innført 01.01.2021, mens dagens lokale fartsforskrifter foreslås opphevet 01.06.2021.

Kommunene kan etter havne- og farvannsloven § 8 innføre egne fartsgrenser i egne sjøområder (dvs. utenfor hoved- og bileder) som supplerer og modererer den sentrale fartsforskriften. Det foreslås at Færder kommune uttaler seg positivt til den foreslåtte fartsgrensen, samt den generelle aktsomhetsbestemmelsen og de generelle bestemmelser om ferdsel ved badeplasser. Samtidig bør betydningen av samarbeid med Kystverket om fartsregulering i hoved- og bileder understrekes. Kommunen bør også forutsette at Kystverket etter oppheving av den lokale fartsforskriften vil bidra til gjeninnføring av fartsgrensene i Vrengen og ved Tenvik/Håøya, og også til etablering av nye 5-knopssoner og andre fartsgrenser ved behov, gjennom samarbeid med kommunen ved fastsetting av regler etter § 7.

Innledning

Samferdselsdepartementet opprettet 23.01.2020 en arbeidsgruppe som ble bedt om å utrede behovet for fartsforskrifter for fritidsfartøy og næringsfartøy, og utarbeide forslag til en eller flere forskrifter om fart for fritidsfartøy og næringsfartøy.

Arbeidsgruppens forslag innebærer tre ulike former for statlig fartsregulering på sjøen:

- En generell aktsomhetsbestemmelse og generelle bestemmelser om ferdsel ved

Badeplasser.

- En generell fartsgrense som vil gjelde for førere av fritidsfartøy.
- Lokale fartsgrenser for nærmere bestemte geografiske områder.

Forslaget til forskrift gjelder de to første punktene. Forslag til fartsregulering som nevnt i det tredje punktet må utarbeides ut fra konkrete vurderinger av det enkelte området, og i samarbeid med kommunene.

Samferdselsdepartementet har utarbeidet en forskrift for fritidsfartøy og næringsfartøy. Den er sendt på høring, med frist 25.11.2020.

Arbeidsgruppens rapport

Rapporten gjennomgår politiske målsettinger om sjøsikkerhet (kap. 2), arbeidsgruppens mandat og arbeid (kap. 3), samt gjeldende rett på området (kap. 4). Deretter redegjøres det i kap. 5 for situasjonen for fritidsbåter mht. trafikk og trafikkutvikling, årsaker til ulykker med fritidsfartøy, brukerundersøkelser, utfordringer knyttet til høy fart, innspill til arbeidet, samt arbeidsgruppens vurdering. I kapittel 6 gjøres en tilsvarende gjennomgang for næringsfartøy. Arbeidsgruppens forslag fremgår av kapittel 7, mens kapittel 8 vurderer økonomiske og administrative konsekvenser. Rapporten avsluttes med det konkrete forslaget til forskrift som nå er på høring (kap. 9).

Nedenfor følger en kort gjennomgang av rapportens kap. 5, 6 og 7

Kap. 5 Fritidsfartøy

Behov for fartsgrenser for fritidsfartøy har blitt utredet. I arbeidet har det vært mål om å redusere antall trafikkuulykker i tråd med nullvisjon. Sentralt for denne problemstillingen har vært trafikkutviklingen for fritidsfartøy og myke trafikanter, samt å se på årsaker til ulykker med fritidsfartøy. Arbeidsgruppen har hatt særlig fokus på spørsmålet om det bør innføres en generell fartsgrense for fritidsfartøy langs hele kysten.

Trafikk og trafikkutvikling

Hyppigheten av dødsulykker som involverer hurtiggående fritidsfartøy øker. Tallene viser at 40% av personene i hurtiggående båter som var involvert i ulykker druknet, mens hele 78% av de omkomne fra andre typer fartøyer omkom av samme årsak. Dette skyldes sannsynligvis at flere av de omkomne i hurtiggående båter dør av ulike former for sammenstøt.

Undersøkelser viser at flere ønsker strengere regler i forhold til fart.

Det er flere utfordringer knyttet til høy fart. I skjærgården er det langt flere myke trafikanter enn tidligere, det er vanskeligere å navigere i høy fart, spesielt nær land. I tillegg er det vanskeligere å oppdage padlende og badene i sjøen. Risikoen for å skade andre kan være stor. Høy fart ved grunnstøtinger og kollisjoner øker risikoen for fatalt resultat. I områder med større aktivitet med andre båter, badende, flytebrygger og lignende, vil også påvirkningene fra kjølvannsbølger kunne oppleves plagsomme, ødeleggende og farlige.

Innspill

Arbeidsgruppen har gjennomgått innspill til sitt arbeid. For mer informasjon henvises det til rapporten.

Arbeidsgruppens vurdering

Generell fartsgrense for fritidsfartøy. Arbeidsgruppen mener at det er grunnlag for å fastsette en generell fartsgrense for fritidsfartøy nær land. Det er lagt særlig vekt på at en generell fartsgrense vil gi myke trafikanter et belte langs land hvor fritidsfartøy alltid skal holde lav fart. Det vurderes videre at en generell fartsgrense for fritidsfartøy kan bidra til å begrense påvirkningen fra kjølvannsbølger i strandsonen.

En generell felles fartsgrense bidrar til et enklere regelverk. I områder kan også hensynet til miljøet tilsa at farten på sjøen bør reguleres.

En generell fartsgrense for fritidsfartøy vil være et tiltak som kommer i tillegg til andre krav som stilles til båtførere. For å øke sjøsikkerheten for både fritidsbåtførere og andre brukere av farvannet, vil fartsgrensen måtte fungere sammen med blant annet sjøveisreglene, krav om båtførerprøve, promillegrense, sikkerhetsutstyr og holdningskampanjer.

Kommunene vil kunne justere den generelle fartsgrensen i eget sjøområde ved behov, jf. havne- og farvannsloven § 8. Hensynet til lokale forhold og kommunens selvbestemmelsesrett, er derfor ivarettatt.

Avstand fra land. Arbeidsgruppen har på bakgrunn av trafiksikkerhet, bølgedannelse, båtførerens mulighet til å vurdere avstander, hensynet til hekkende fugler og sårbar natur, samt det forhold at fartsgrensen skal gjelde langs hele kysten, kommet til at avstanden bør være 100 meter.

Antall knop. På bakgrunn av bølgemålinger, støy og visuelle opplevelser av hvordan det er å bli passert av båter i ulike hastigheter, anbefaler arbeidsgruppen at den generelle fartsgrensen settes til 5 knop 100 meter fra land.

Generell fartsgrense utenfor 100-metersbeltet? Arbeidsgruppen har vurdert om det også burde innføres en generell fartsgrense for det øvrige farvannet utenfor 5-knops grensen 100 meter fra land. For eksempel kan det tenkes en generell fartsgrense for fritidsfartøy på 20, 25 eller 30 knop fra og med 100 meter fra land og frem til 1 nautisk mil utenfor grunnlinjen. Arbeidsgruppen har kommet til at en slik generell regel ikke kan støttes av det kunnskapsgrunnlaget man har om fart på sjøen. På denne bakgrunn mener arbeidsgruppen at ytterligere eller andre fartsgrenser enn 5 knop 100 meter fra land bør fastsettes lokalt der det er behov for det, og at det ikke innføres en generell fartsgrense for fritidsfartøy utenfor det foreslåtte 100-metersbeltet.

Generell fartsgrense i hoved- og biled? Arbeidsgruppen anbefaler ikke at det innføres generelle fartsgrenser for fritidsfartøy i hoved- og biled, og viser her til at sjøveisreglene som utgangspunkt er tilstrekkelig for å regulere ferdsel i disse ledene. Videre vises det til at førere av fritidsfartøy stort sett ikke har noe forhold til farledsareal, og at hoved- og biled ikke er avbilder i offisielle sjøkart eller i kartplottere. Dersom det i enkelte hoved- eller bileder er behov for fartsgrenser for fritidsfartøy, kan departementet fastsette slike regler etter havne- og farvannsloven § 7.

Kap. 6 Næringsfartøy

Arbeidsgruppen har kommet fram til at det ikke er grunnlag for å fastsette en generell fartsgrense for næringsfartøy. Reguleringen av fart for næringsfartøy bør etter arbeidsgruppens vurdering skje i konkrete områder og i samarbeid med den aktuelle kommunen.

Kap. 7 Arbeidsgruppens forslag

- Behov for fartsgrenser for fritidsfartøy og næringsfartøy er vurdert slik til at det kun bør innføres en generell fartsgrense for fritidsfartøy. For næringsfartøy foreslås det at det fastsettes lokale fartsforskrifter etter behov, jf. at kommunen i medhold av havne og farvannsloven § 8 kan justere den generelle fartsgrensen i eget sjøområde.
- Gjennomgående ønsker man en forenkling av regelverket, slik at de som ferdes i skjærgården har samme regler å forholde seg til uansett hvor de er. Informasjon skal ligge digitalt i kystinfo.no. Kommunene vil få ansvar for å informere Kystverket og kartverket om lokale forskrifter for fritidsbåter.
- Når kommunen vurderer egne, lokale fartsforskrifter, bør man avveie hensynet til sikkerhet og miljø i slike egne fartsforskrifter mot hensynet til forenklet enhetlig og tilgjengelig regelverk på sjøen.

Dagens sentrale fartsforskrift har en generell fartsbegrensning i §2 (krav til aktsomhet). Arbeidsgruppen har inntrykk av at regelen er godt kjent og innarbeidet. I tillegg er det en generell bestemmelse om fart i regel 6 i sjøveisreglene. Arbeidsgruppen mener det er behov for en mer generell aktsomhetsnorm i tillegg til fartsgrenser for fritidsbåter. Dette for å sikre beskyttelse av passasjerer hvis det ikke er fare for kollisjon med andre fartøyer (som fremkommer tydelig i kap 1 i sjøveisregel 6), men for eksempel fare for kollisjon med land (som ikke er nevnt).

- Dagens sentrale fartsforskrift §3 har bestemmelser om ferdsel ved badeplasser, som arbeidsgruppen mener er godt kjent og innarbeidet. Bestemmelsene foreslås derfor videreført, med små justeringer.
- Alle fartsgrenser skal legges inn i kystinfo.no, disse dataene blir brukt i appen *BåtFart*.
- Arbeidsgruppen anbefaler at det innføres en generell fartsgrense for fritidsfartøy, og at denne settes til 5 knop 100 meter fra land.
- Fartsgrensen skal gjelde fra skjær som til enhver tid er synlige i overflaten. Dette innebærer at 100 meters grensen vil variere med vannstand.
- Videre foreslås det at fartsgrensen også skal gjelde fra varige konstruksjoner og anlegg som stikker lenger ut i sjøen enn selve kystlinjen.
- Den generelle fartsgrensen for fritidsfartøy kan justeres av kommunene innenfor eget sjøområde ved behov, jf. havne- og farvannsloven § 8 andre ledd.
- Ved fartsovertredelser til sjøs, har politiet i dag fått delegert myndighet til å ilegge

- overtredelsesgebyr, jf. Forskrift 26. juni 2020 nr 1407 om fartsbegrensninger i sjø § 7.
- Overgangsordninger: Lokal forskrift vil gjelde fram til 01.06.2021. Sentral forskrift bør tre i kraft fra 1. januar. Den lokale vil gå foran sentral fram til 01.06.21 – viktig her at kystinfo og kystverkets app *BåtFart* er oppdatert.

Det vises for øvrig til vedlagt rapport fra arbeidsgruppen.

Faktagrunnlag

Rapport fra arbeidsgruppe- forskrifter om fart til sjøs etter havne- og farvannsloven

Vurderinger

Kommunedirektørens vurderinger ligger til grunn for og er innarbeidet i forslaget til høringsuttalelse.

Konklusjon

Følgende forslag til høringsuttalelse oversendes til Samferdselsdepartementet:

Forskrift om fartsgrenser i sjøen - høringsuttalelse fra Færder kommune

Færder kommune har en stor skjærgård og marin nasjonalpark, og ligger sentralt plassert i et av landets mest benyttede båtutfartsområder. Spørsmål knyttet til sikkerhet på sjøen, opplevelsesmuligheter for båtfolk og hensynet til naturmiljøet, er derfor helt sentrale. Arbeidsgruppens rapport, som danner grunnlaget for den foreslåtte forskriften, vurderes som en grundig og oppdatert gjennomgang av problemstillinger knyttet til fart på sjøen.

Færder kommune ser i utgangspunktet positivt på at Samferdselsdepartementet har utarbeidet et forslag om generell fartsgrense for fritidsfartøy langs hele kysten. Kommunen er enig i at fartsgrensen bør være 5 knop 100 meter fra land, som foreslått. Dette sammenfaller for øvrig med hovedregelen i gjeldende lokale fartsforskrift.

Det legges opp til at den sentrale fartsforskriften etter §7 suppleres og tilpasses lokale forhold gjennom lokale fartsforskrifter etter § 8. Samtidig oppfordres kommunene til å avveie hensyn til sikkerhet og miljø mot enkelt, enhetlig og tilgjengelig regelverk på sjøen når man eventuelt innfører slike lokale forskrifter. Færder kommune er enig i at denne avveiningen er viktig. Samtidig vil det i noen tilfeller være behov for lokale tilpasninger som isolert sett gir et mer komplekst regelverk, men som likevel oppfattes som helt nødvendig.

Forslag til ny generell fartsforskrift for fritidsbåter vil føre til opphevelse av den lokale forskriften for Færder kommune. Dette vil føre til endringer i sund som er noe bredere enn at de omfattes av 100-metersregelen, og hvor det i dagens forskrift er innført 5-knops fartsgrense. Konkret vil forslaget oppheve 5-knopsregelen utenfor 100-meterssonen fra land i Vrengensundet, hvor Færder kommune sin forskrift har 5 knop i hele sundet vest for Gryteskjær. Det vil også bli endring mellom Tenvik og Håøya der hvor sundet er mer enn 200 meter bredt.

Videre vil forslaget føre til endringer i sjøområdene i Færder kommune mellom 100-metersonene og de ytterste holmer og skjær. I disse åpne områdene har dagens lokale fartsforskrift en generell fartsgrense på 30 knop, mens departementets forslag innebærer at det ikke innføres sentrale fartsbestemmelser utenfor 100-meterssonene.

Samtidig omfattes betydelige deler av sjøområdet i Færder kommune av hoved- og bileder. I disse områdene har ikke kommunen anledning til å fastsette lokale fartsgrenser etter havne- og farvannsloven § 8, og dermed «gjeninnføre» dagens lokale fartsgrenser, eventuelt vedta andre fartsgrenser. Det vil generelt sett også skape svært uoversiktlige forhold hvis kommunen skal

etablere lokale fartsgrenser i eget sjøområde, uten at tilsvarende etableres i hoved- og biledene. Færder kommune vil derfor sterkt understreke betydningen av et samarbeid med Kystverket i hoved- og biledene, jf. kap. 5.7.5, siste avsnitt. Kommunen forutsetter videre at Kystverket etter oppheving av den lokale fartsforskriften vil bidra til gjeninnføring av fartsgrensene i Vrengen og ved Tenvik/Håøya, og også til etablering av nye 5-knopssoner og andre fartsgrenser ved behov, gjennom samarbeid med kommunen ved fastsetting av regler etter § 7.

Dette vil føre til at håndheving av fartsoverskridelser og krav til aktsomhet etter den sentrale fartsforskriften må vurderes i samme område. Færder kommune ser at det vil være en utfordring i forhold til at oppsyn i vårt område er svært begrenset i forhold til total belastning av fritidsfartøy, blandet med næringsfartøy, nyttefartøy og myke trafikanter.

Kommunen er enig i arbeidsgruppens vurdering av at det ikke er behov for å fastsette en generell fartsgrense for næringsfartøy, basert på kunnskapsgrunnlaget om årsaker til ulykker med næringsfartøy som foreligger i rapporten.

Kommunen er videre enig i at bestemmelsene om krav til aktsomhet (§ 3 i forslaget) og ferdsel ved badeplasser (§ 4 i forslaget), bør videreføres i den nye forskriften.

Færder kommune vurderer det som lite aktuelt å innføre lokale fartsgrenser i perioden mellom innføring av ny sentral fartsforskrift 01.01.2021 og oppheving av lokale fartsforskrifter 01.06.2021, på grunn av hoved- og biledsproblematikken. Videre vil innføring av den generelle 5-knopsgrensen i 100-meterssonen ikke endre dagens situasjon i denne sonen, siden kommunen allerede har en slik regel. Færder kommune har derfor ingen merknader til de foreslåtte tidspunktene.

